

Speech van de heer Gerrit Zalm.

Laat ik beginnen om dank te zeggen voor het vertrouwen wat u allen in mij stelt en het feit dat de zaal bomvol is is ook een steun in de rug.

Het is een eer om lijsttrekker te worden van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. Er zijn heel veel inspirerende voorgangers en ze hebben allemaal aan de partij ook een eigen gezicht gegeven.

Liberalisme is optimisme, wij geloven dat mensen veel kunnen, als je mensen vrijheid geeft dan kun je ze ook aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid, wij geloven niet in een betuttelende overheid die wel weet wat goed voor ons is en regel op regel stapelt om vervolgens daarin verstrikt te raken bij de uitvoering.

We geloven ook niet in groepsdwang of organisaties die alles beter weten dan individuen, we willen keuzevrijheid voor zelfstandige mensen.

Als liberalen hebben we ook een duidelijke positie in het debat over waarden en normen, we hebben een liberale grondwet waarin de essentie van de Nederlandse waarden en normen zijn vastgelegd.

Het gaat er om vrijheden als de vrijheid in godsdienst en de vrijheid van meningsuiting maar ook om de gelijkwaardigheid van man en vrouw en het niet discrimineren op grond van ras of seksuele voorkeur.

Wij zullen deze waarden moeten verdedigen en uitdragen ook naar degene die van buiten Nederland hier zijn komen wonen, cultuurrelativisme is hier niet op zijn plaats. Wie hier wil en mag wonen zal niet alleen Nederlands moeten leren maar ook de kernwaarden van de Nederlandse samenleving dienen te aanvaarden en na te leven. De integratie van allochtonen zal een van de grote opgaven van de toekomst zijn.

Dat vereist in de eerste plaats een streng toelatingsbeleid om het probleem hanteerbaar te maken maar daarnaast zal veel meer aandacht nodig zijn om die kernwaarden van de Nederlandse samenleving ook tot die van de nieuwkomers te maken.

De emancipatie van allochtone vrouwen is daarbij een bijzondere opgave en daarom ben ik verheugd dat een bijzonder moedige intelligente allochtone jonge vrouw, die over dit onderwerp heldere liberale opvattingen heeft, tot onze partij is toegetreden.

U klapt iets te vroeg, ik had nog willen zeggen Ayaan Hirsi Ali ik heet je hartelijk welkom, je hoort bij ons.

De discussie over waarden en normen houdt niet op bij de wetten en de wetshandhaving, beter dan wie dan ook weten liberalen dat niet alles van wettelijke regels mag worden verwacht. Ook buiten de wet zullen mensen

moeten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid om fatsoenlijk en respectvol met elkaar om te gaan, geen vrijheid zonder beschaving.

Er is ook geen vrijheid zonder veiligheid, wie zich onveilig voelt is niet echt vrij, veiligheid is wat mij betreft een topprioriteit we zullen in de komende jaren echt vooruitgang moeten boeken.

Zoals we de begroting op orde hebben gekregen door meetbare doelen te stellen zo zullen we dat ook moeten doen bij de bestrijding van criminaliteit daarvoor zal extra geld moeten worden vrijgemaakt maar er zal ook efficiënter en flexibeler moeten worden gewerkt en geminderd worden op de bureaucratie. We zullen ook meer waardering moeten hebben voor burgers die lijf en goed verdedigen of andere te hulp schieten die worden bedreigd, aansprekende dingen zijn hierover gezegd door prins Bernard en Johan Remkes.

Om misverstanden te vermijden we moeten niet toe naar een systeem waar burgers voor eigen rechten gaan spelen maar de verhoudingen zijn wel zoek als een winkelier die een overvaller in de boeien slaat wordt vervolgd wegens wederrechtelijke vrijheidsberoving, of als een burger die in een tram tegen vandalen optreedt wordt vervolgd wegens openlijke geweldpleging. Het Openbaar Ministerie zou er beter aan doen zich minder te richten op dit soort gevallen maar zich bezig te houden met het vervolgen van diefstallen en berovingen.

We zullen bij het onderwerp veiligheid soms ook tot onorthodoxe creatieve oplossingen moeten komen en daarin past ons voorstel om de cocaïne lijn Curaçao Schiphol lam te leggen. In plaats van het justitiële apparaat in Nederland over te belasten door de stroom cocaïnesmokkelaars dient dit bij de bron te worden aangepakt en effectieve controle bij het instappen op Curaçao door Nederlandse douane en marechaussee en als ultieme sanctie het intrekken van landingsrechten op lijnen waar regelmatig drugssmokkel wordt geconstateerd, het moet een keer ophouden en wel nu.

Er is ook geen vrijheid zonder welvaart, ik herinner me nog levendig hoe Nederland er voor stond begin jaren '80. De economie was gehavend, de koopkracht daalde, de jeugd had geen perspectief op werk, de werkloosheid was enorm en de overheidsfinanciën waren volledig uit het lood geslagen. Het was in die tijd dat ik me geloof in de zachte oplossingen van de PvdA definitief kwijtraakte en de VVD voor mij in beeld kwam, de les van toen is dat tijdig ingrijpen en financieel economische degelijkheid essentiële voorwaarden zijn voor een duurzame economische ontwikkeling, het heeft twintig jaar geduurd voordat we de boel weer op orde hadden. De financieel economische

degelijkheid is een onbetwist A-merk van de VVD. Bij de vorige verkiezingen was er niet veel waardering van de kiezer voor onze financieel economische degelijkheid want die leek te gaan over een probleem uit het verleden wat nu inmiddels toch wel was opgelost, zo dacht men. Ik denk dat de mensen nu beter door hebben dat de huidige welvaart niet onbedreigd is, we zullen ervoor moeten vechten. Een gezond bedrijfsleven en gezonde overheidsfinanciën zijn niet vanzelfsprekend maar wel essentieel voor welvaarts-groei, voor werkgelegenheid en voor een degelijke oudedags- en pensioenvoorziening, nu doorpakken voorkomt straks grotere problemen.

Het binnen één generatie aflossen van de overheidsschuld is geen boekhoudersdroom, het is noodzakelijk om tegenover de toenemende lasten van de vergrijzing dalende rentelasten te stellen. De jeugd van nu zal voor ons de stijgende AOW lasten moeten opbrengen, om hen ook nog eens op te zadelen met een berg staatsschuld is ronduit immoreel.

Voor onze welvaart is ook de ontwikkeling van de Europese Unie van belang. Ook hier zou degelijkheid en zorgvuldigheid de leidraad moeten zijn, ik heb daar zorgen over. Het stabiliteitspact dat voor begrotingsdiscipline in de lidstaten moet zorgen komt meer en meer onder druk te staan en een commissievoorzitter die deze financiële veiligheidsgarantie dom noemt mag van mij vandaag nog met pensioen.

De uitbreiding van de Europese Unie dreigt ook al niet volgens de afspraken te verlopen en juist zo'n historische gebeurtenis dient solide te gebeuren en niet louter op basis van korte termijnpolitieke overwegingen overhaast te worden gerealiseerd, we staan als VVD hier geïsoleerd, dat zij dan zo, liever dan dat we over vijf of zes jaar dat verwijt krijgen dat ook wij zijn meegegaan in de golf van politiek consensus terwijl de negatieve gevolgen voor Europa de toetredende landen en voor Nederland dan zichtbaar worden, we zijn hier geen Don Quishot maar we zijn het jongetje uit het sprookje dat zei: "kijk de keizer heeft geen kleren aan".

Vrijheid is ook niet te lang wachten er wordt veel gewacht in Nederland, er wordt niet alleen gewacht op een plaatsje voor de wachtlijst voor de zorg, er wordt gewacht op een vergunning en er wordt zelfs gewacht op een plaatsje in de gevangenis maar er wordt ook gewacht op de trein en gewacht in de file en juist mobiliteit is nodig in een vrije samenleving en er is een aanpak langs veel fronten nodig. Naast extra geld gaat het ook om doelmatiger werken, snellere procedures en wat sneller doorrijden waar dat verantwoord kan.

Ik kan in deze speech niet alle onderwerpen behandelen, wel is duidelijk dat de opstelling die de VVD kiest altijd te herleiden is tot het liberale gedachtegoed.

Ik wil nu enkele opmerkingen maken over de politieke situatie. Het is te betreuren dat het kabinet zo vroeg is gevallen want er was een goed strategisch akkoord waar veel van ons gedachtegoed in terug te vinden is, helaas was er op een gegeven moment geen vertrouwen meer dat de huidige coalitie nog tot een stabiel bestuur van het land kon leiden. En dat gebrek aan vertrouwen was er zowel bij het CDA als bij de VVD. Bij het politieke landschap wil ik eerst iets zeggen over de Partij van de Arbeid, het mag ook nu nog wel eens gezegd worden dat we in de paarse kabinetten met PvdA en D'66 veel zaken tot stand hebben gebracht. De overheidsfinanciën zijn op orde gebracht, er is een enorm herstel van werkgelegenheid gekomen en er is een ingrijpende belastingherziening gerealiseerd om maar eens wat te noemen. Maar er zijn ook nogal wat onderwerpen waarbij de PvdA weinig van onze doelen konden bereiken, de WAO en het vreemdelingenbeleid zijn sprekende voorbeelden maar ook de wijd verspreide weerzin bij de PvdA tegen wegeaanleg en tegen een liberaler ruimtelijk ordeningsbeleid zijn natuurlijk problemen.

Het is niet realistisch te denken dat we plotseling nu wel goede zaken met de PvdA zouden kunnen doen op deze onderwerpen. Hoewel het nog onduidelijk is wie bij de PvdA de leiding gaat krijgen is één ding wel duidelijk, het zal niet meer de PvdA van Kok zijn. Bij de Algemene Politieke Beschouwingen nam de PvdA al afscheid, van Kok zijn verbeterde imago op financieel terrein, want pleitte men in het verkiezingsprogramma nog voor nooit meer een tekort in september was men dat al helemaal vergeten en werd er voor anderhalf miljard euro aan ongedekte voorstellen ingediend.

Daarbij is ook nog eens toegevoegd de beperking van de hypotheekrente-aftrek. Het voor de bevordering van het eigen woning bezit essentieel dat er zekerheid wordt geven over het voortbestaan van de hypotheekrenteaftrek. In onzekere economische tijden zal het morrelen aan de hypotheekrenteaftrek zeer negatieve gevolgen hebben voor de woningmarkt en voor de economie, een slecht voorstel dus, wel goed voor het politieke debat maar het geeft eens temeer aan dat we de PvdA nu beter links kunnen laten liggen.

Over het CDA kan ik gelukkig positiever zijn, uiteraard zijn er ook verschillen tussen VVD en CDA en die zullen in de komende maanden ook ruim over het voetlicht komen. Wij hebben bijvoorbeeld een kritischer benadering ten aanzien van ontwikkelingssamenwerking, we hebben geen blinde bewondering voor de taken en doelmatigheid van de publieke omroep, we willen niet zomaar algemeen verbindend verklaring van CAO's toepassen, we

willen een sterk mededingingsbeleid, we zijn terughoudender bij het verschaffen van subsidies aan allerlei organisaties etc. Het CDA zal ongetwijfeld ook op onderdelen het strategisch akkoord willen veranderen, het CDA zal de afschaffing van de OZB weer ter discussie willen stellen en het kwartje van Kok niet willen teruggeven, die verschillen zijn normaal, de politiek is geen één pot nat en de vorige keer zijn we er ook uitgekomen. Voor mij is, ook vanuit de ervaring van de afgelopen tijd, duidelijk dat we met het CDA verder willen, het is een stabiele constructieve partij waarmee goed zaken valt te doen.

In het verre verleden hebben we met het CDA ook wel minder gunstige ervaringen gehad als we met ze in een kabinet zaten. Toen gingen ze nog al eens in de Tweede Kamer met de oppositie in zee om het kabinetsbeleid links bij te buigen, in deze periode is daarvan niets gebleken en heeft men zich loyaal en correct opgesteld, ik wil graag met het CDA verder.

Voor ik ga afsluiten nog enkele persoonlijke opmerkingen. Toen ik in 1994 werd gevraagd om minister van Financiën te worden vond ik dat fantastisch, ik heb er acht geweldige jaren gehad en ook veel geleerd in die mooie baan, ik ben de VVD daar zeer dankbaar voor. De meeste Nederlanders kennen me uit die tijd als die vrolijke man van dat koffertje. Ik krijg tegenwoordig al emails waarin mensen schrijven meneer Zalm, u moet wat meer gaan lachen u kijkt tegenwoordig zo ernstig, nu was er de laatste tijd niet zoveel om te lachen maar ik verzeker u het komt wel weer goed.

Wel moet ik u bekennen dat er één ding is waar ik niet goed tegen kan en dat is als mijn integriteit in twijfel wordt getrokken en ik wordt afgeschilderd als een bedrieger en een onbetrouwbaar type die dingen in scène zet, dat raakt me, want ik probeer mijn werk steeds zo te doen dat ik iedereen recht in de ogen kan kijken want als ik dat niet meer kan dan durf ik ook niet meer in de spiegel te kijken en ik hoop dat de politieke discussie weer snel over inhoud zal gaan.

Tot slot dan echt, de partij leeft, ik zie een geweldige activiteit en we zijn de frustraties van de slechte verkiezingsuitslag goed te boven gekomen. Onze politieke lijn is degelijk en duidelijk liberaal en dat zal vrije en verantwoordelijke mensen aanspreken. We zijn optimisten die goede ideeën hebben voor de toekomst. Er zijn veel liberalen in Nederland maar nog niet iedereen heeft dat zelf ontdekt, laten we ons inzetten voor die ontdekking.